Meslek Odaları, TMMOB ve EMO

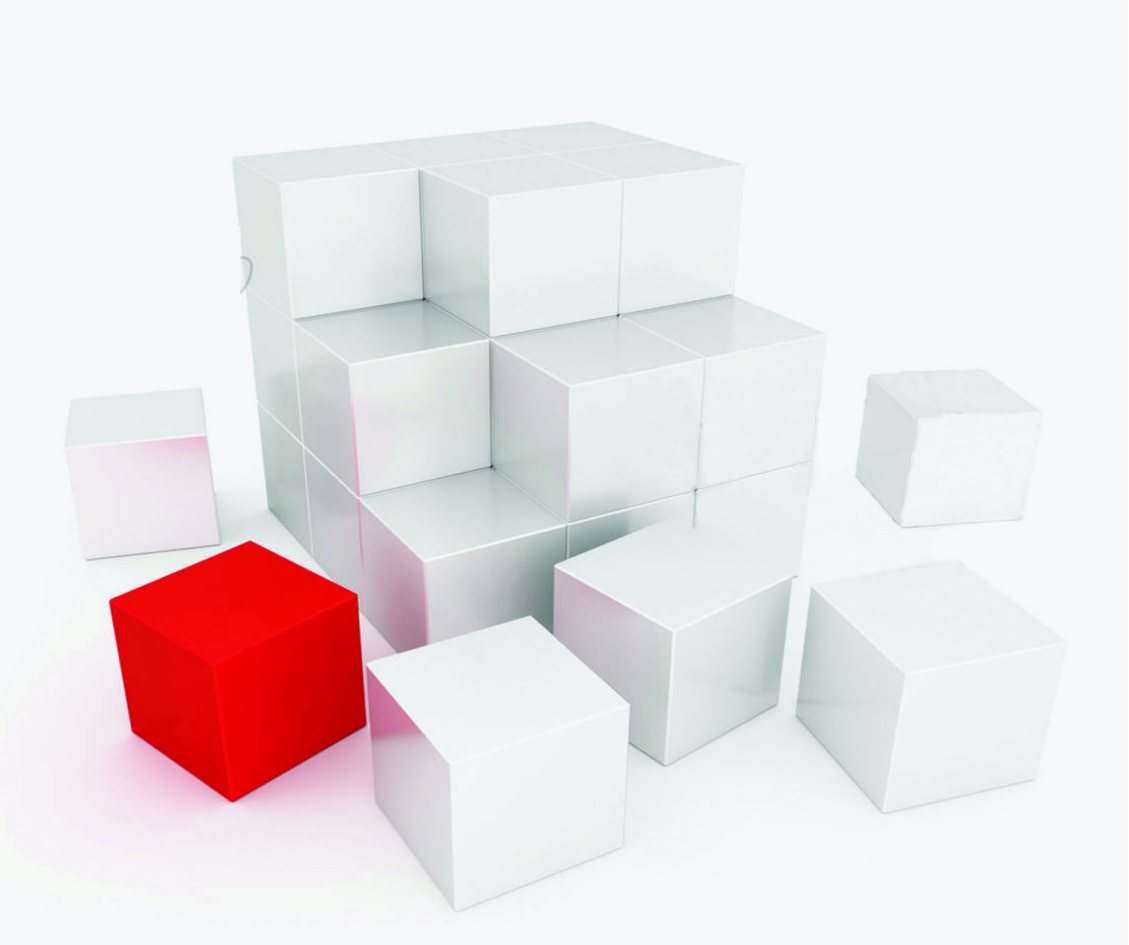

Bilgisayar Mühendisliği Çalıştayı, 15 Ekim 2011, Ankara

Oktay Dursun
Bilgisayar Mühendisi
EMO Ankara Şubesi
Üye İlişkileri ve Örgütlenme Sekreteri

“3000 yıllık geçmişinin hesabını yapamayan insan günübirlik yaşayan insandır.”

Goethe

Mühendisliğin Kökeni

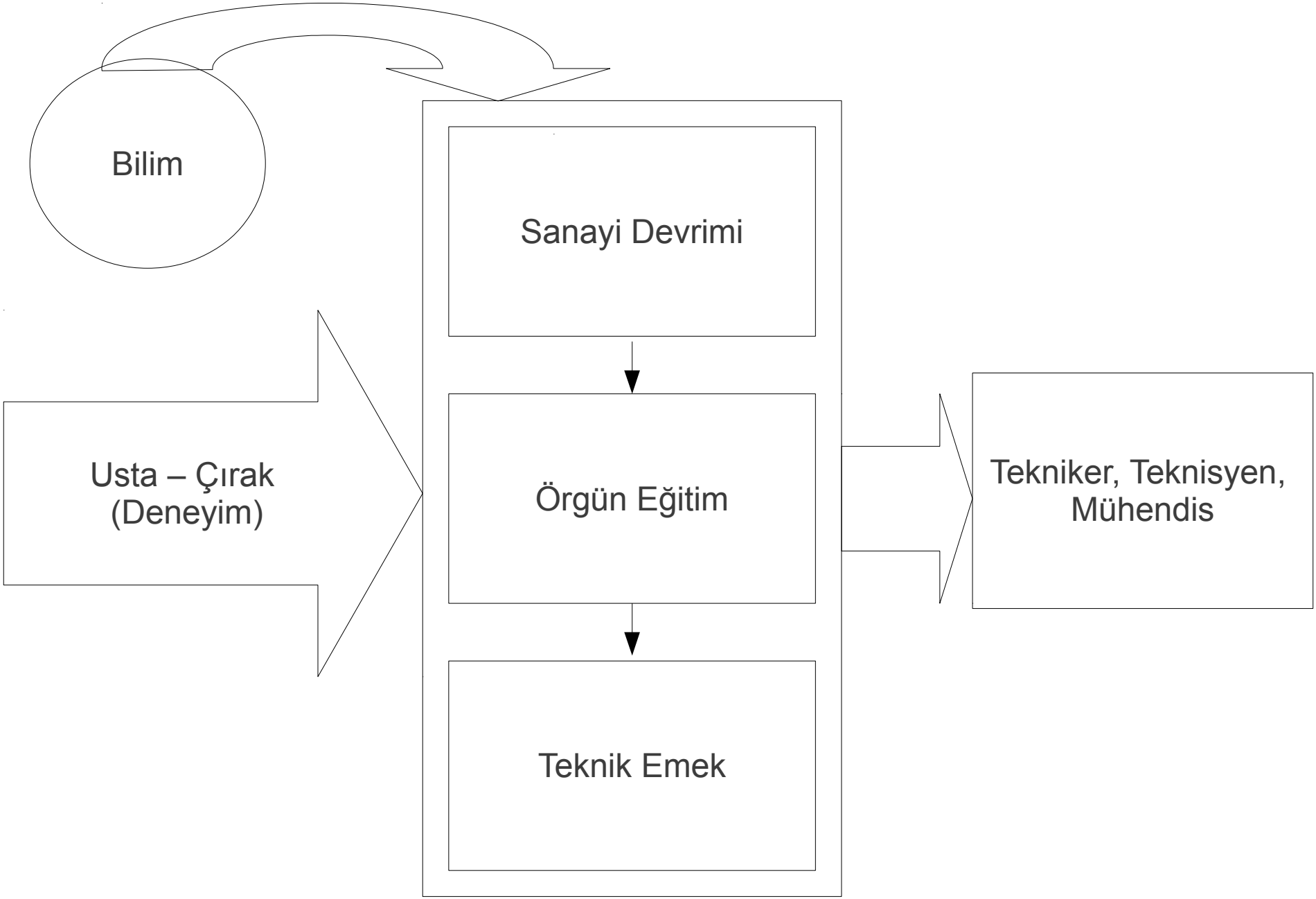

“Engineering is not merely knowing and being knowledgeable, like a walking encyclopedia; engineering is not merely analysis; engineering is not merely the possession of the capacity to get elegant solutions to non-existent engineering problems; **engineering is practicing the art of the organized forcing of technological change... Engineers operate at the interface between science and society...**”

Gordon Brown
(1907 - 1996)

20. Yüzyılın Mühendislik Başarıları

1. Electrification
2. Automobile
3. Airplane
4. Water Supply and Distribution
5. Electronics
6. Radio and Television
7. Agricultural Mechanization
8. Computers
9. Telephone
10. Air Conditioning and Refrigeration
11. Highways
12. Spacecraft
13. Internet
14. Imaging
15. Household Appliances
16. Health Technologies
17. Petroleum and Petrochemical Technologies
18. Laser and Fiber Optics
19. Nuclear Technologies
20. High-performance Materials

Mühendislik?

"Mühendis, yaşamın hemen hemen her alanında teknik sorunlarla baş etmeye çabalarken, bu sorunların içinde yer aldığı **yaşama bağlamını fark** etmelidir. Sorun nasıl bir yaşamın, nasıl bir dünyanın sorunudur? Bu sorunu çözerken kime, ne adına hizmet etmekteyim?"

Ahmet İnam

Meslek Odaları

- Esnaf Loncaları: Belirli bir şehirde oturan sanatkâr ve sanayicilerin mensup oldukları mesleki teşkilat.
- Amaçları:
  i. Lonca mensubu sanatkar, esnaf arasında sosyal eşitliği ve dayanışmayı sağlamak.
  ii. Mesleki faaliyetlerin uygulanışını düzenlemek ve denetlemek olarak

Meslek Odaları: T.C. Anayasası

3. KISIM: CUMHURİYETİN TEMEL ORGANLARI

1. BÖLÜM : YASAMA

2. BÖLÜM : YÜRÜTME (İDARE)

CUMHURBAŞKANI

BAKANLAR KURULU

OLAĞANÜSTÜ YÖNETİM USULLERİ

İDARE

Madde 135 : Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları

3. BÖLÜM : YARGI

Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları

Madde 135 : Kamu Kurumu niteliğindeki Meslek Kuruluşları ve üst kuruluşları; Belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir.

Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları

- Yasa ile kurulur.
- Belli bir meslek mensuplarını içine alır.
- Üyelik zorunludur. Katılmadan mesleki faaliyette bulunmanın olanağı yoktur.
- **Özerktirler**:
  - **İdari Özerklik**: Organları kendi mensupları tarafından ve kendi üyeleri arasından seçilir. Seçimler yargı gözetiminde yapılır.
  - **Mali Özerklik**: özel bütçeleri vardır. Gelirleri üye aidatları, yaptıkları hizmet karşılığı aldıkları ücretler ve para cezalarından oluşur.
- Siyasi partiler, meslek kuruluşlarının seçimlerinde aday gösteremezler.
- Kamu tüzelkişisidir:
  - Yönetmelik hazırlayabilir.
  - Düzenledikleri belge karşılığı ücret alabilir,
  - Meslek kurallarına uymayanlara cezai yaptırımları uygulayabilir.

Örgütlenme

- “Şey”lerin belirli bir hedef doğrultusunda, planlı bir şekilde bir araya getirilmesi ve işletilmesi
- Birimlerin toplamından daha fazlasıdır
- “Birey”ler hayata müdahale eden toplumsal bir aktöre dönüşür
- “Hiçbir toplum, tarihsel olarak belli bir biçimde örgütlenmeden, eş deyişle örgüt olmadan gelişemez."

Orhan Hançerlioğlu, Felsefe Ansiklopedisi Sözlüğü

Örgütlenme

- Kendini oluşturan üyelerin aktif katılımıyla gelişen, kendini geliştirerek yeniden üreten bir süreçtir.
- Örgütlülük;
  - Kültürdür.
  - Süreklilik taşır.
  - Fikir birlikteliği üzerine kurulur, farklılıklara yer verir.
  - Demokratik olmalıdır.

Türkiye'de Meslek Odaları

- Akademik Odalar
- Esnaf ve Sanatkar Odaları
- Ticaret ve Sanayi Odaları

tmmob

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

OSMANLI MÜHENDİS VE MİMAR CEMİYETİ (1908)

Cemiyetin maksadı ber-vech-i atidir:

(1) Osmanlı mühendis ve mimarlarının hukukunu muhafaza etmek;

(2) Memalik-i Osmaniye'de umur-i nafıa ve mimariyenin terakkisine çalışmak;

(3) Osmanlı mühendis ve mimarlarına bir merkez-i içtima ihzar etmek;

(4) Muhtac-ı muavenet mühendis ve mimarları himaye etmek;

(5) Mühendis ve mimarlığa aid tedkikat ve taharriyat-ı fenniye icra eylemek;

(6) Osmanlı mühendis ve mimarları beyninde esasen cari olan meveddet ve rabıtayı takviye eylemek;

(7) Mühendislik ve mimarlığın terakki ve tealisine hizmet eden zevatı ve malumat, iktidar ve istikameti ile temeyyüz ve iştihar eyleyen müteahhid ve ameleyi efrad-ı memlekete tanıtdırmak.

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu

I. TMMOB Amaçları, Organları ve İşleyişi

II. Odaların Amaçları, Organları ve İşleyişi

III. Umumi Hükümler

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu

Madde 33:

Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihdisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler.

Kamu Kurumu ve Kuruluşları ile İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşlarında asli ve sürekli olarak çalışan mühendislik ve mimarlık meslekleri mensuplarının meslek ve ihtisaslarıyla ilgili odaya girmeleri isteklerine bağlıdır. Ancak bunlar görevlerinin gereği olan işleri yaparken, mesleki bakımdan, Odaya kayıtlı meslektaşlarının yetkileriyle haklarına sahip ve onların ödevleriyle yükümlüdürler. Bu konuda Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ile ilgili hükümler saklıdır

TMMOB'nin Kuruluşu

- 1954 ; 10 Oda, 8 bin üye
- 2011 ; 23 Oda, 380.000 üye, 197 şube, 45 İl/İlçe Koordinasyon Kurulu

TMMOB'nin Kuruluşu

TMMOB ilk Genel Başkanı Naim Şukal'a Menderes iktidarı: "Kaç mühendis mimar varsa 1 Lira yardım edelim, bütçenizi oluşturun" diyor.

Naim Şukal: "Biz bu paraya alırsak bağımsız olamayız. **Biz kendi üyemize, kendi gücümüze dayanarak devam etmek zorundayız."** şeklinde yanıt veriyor.

TMMOB Ana Yönetmeliği

1)Odalar Birliği, Kuruluş, Merkez ve Amaç

2)Birlik Organları, Görev Ve Yetkileri

3)Mali Hükümler

4)Oda, Şube ve Temsilcilikler

5)Çeşitli Hükümler

TMMOB Ana Yönetmeliği

Madde 3: Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ve bağlı Odaların amaçları şunlardır:

a) Günün gerek ve koşullarına ve mevcut olanaklara göre, kanun, tüzük ve bu Ana Yönetmelik hükümleri içinde kalmak üzere, mühendis ve mimarları meslek kollarına ayırmak, meslek ve çalışma konuları aynı ya da birbirine yakın bulunan mühendis ve mimarlık grubu için **Odalar kurmak**.

b) Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının ortak gereksinmelerini karşılamak, mesleki etkinlikleri kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlara uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakını korumak; **kamunun ve ülkenin çıkarlarının korunmasında, yurdun doğal kaynaklarının bulunmasında, korunmasında ve işletilmesinde, çevre ve tarihi değerlerin ve kültürel mirasın korunmasında, tarımsal ve sınai üretimin artırılmasında, ülkenin sanatsal ve teknik kalkınmasında gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak.**

c) Meslek ve çıkarları ile ilgili işlerde, **resmi makamlar ve öteki kuruluşlar ile işbirliği** yaparak gerekli yardımlarda ve önerilerde bulunmak, **meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, bilimsel şartnameler, tip sözleşmeler ve bunlar gibi bütün bilimsel evrakı** incelemek ve bunların değiştirilmesi, geliştirilmesi ya da yeniden konulması yolunda önerilerde bulunmak.

TMMOB Yaklaşımı

- Mühendis ve mimarların mesleki sorumlulukları, mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin **topluma, doğaya, çağımıza ve geleceğimize** olan etkileriyle doğrudan bağlantılıdır.

TMMOB Tarihçesi ve Dönüşümü

- Elit-bürokrat yönetimler
- “TMMOB 1971'de üç sene üst üste genel kurulunu yapamamış bir örgüttü.... İsmi var cismi yok, yeri var kirasını ödeyemiyor, odacısının maaşını ödeyemiyor."

Ahmet Altay Varol (EMO Onursal Başkanı)

- "Mühendisler salt meslekle ilgili sorunlara değil, bu sorunları doğuran yurt sorunları ile de ilgilenmelidir."

Meslek Odaları ve Siyaset

“Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları elbette 'siyasi parti' değildirler. Bu anlamda siyaset yapmaları söz konusu olamaz. Ancak, kendi mesleklerini ve meslek mensuplarını ilgilendiren alanlarda yapacakları çalışmaların, alacakları tutumun 'politik' olması kaçınılmaz olacaktır. **Mesleğin, genel menfaatlere uygun olarak yani 'kamu yararına' geliştirilmesi görevi, ister istemez politik tercihler yapmayı gerektirecektir. Bu, eşyanın tabiatından kaynaklanır.** Meslek kuruluşları içinde karar alanların politik bir amaç taşımamaları, aldıkları kararın politik bir içerik taşımadığı anlamına gelmez. Bu çerçevede, benzer görüşleri paylaştıkları sendika ve derneklerle işbirliği içinde olabilmeleri de, demokratik yaşamın vazgeçilmez gereklerindendir.”

Zafer Üskül
Anayasa Hukuku Profesörü

TMMOB İlkeleri

- Mesleki demokratik kitle örgütüdür.
- Demokrat ve yurtsever karakterdedir.
- Emekten ve halktan yanadır.
- Anti-emperyalisttir, Yeni Dünya Düzeni teorilerinin, ırkçılığın ve gericiliğin karşısındadır.
- Siyasetin dar anlamını aşar, yaşamın her olayını siyasetle ilişkili görür.
- Barıştan yanadır.
- İnsan hakları ihlallerine karşıdır, insanlık onurunun korunmasından yanadır.
- Örgütsel bağımsızlığını her koşulda korur, gücünü sadece üyesinden ve bilimsel çalışmalardan alır.

TMMOB İlkeleri

- Meslek ve meslektaş sorunlarının, ülkenin ve halkın sorunlarından ayrılamayacağını kabul eder.
- Politikanın oluşturulmasında ve uygulanmasında demokratik merkeziyetçi yöntemleri uygular.
- Karar alma süreçlerinde demokratik ve katılımcıdır.
- Bağlı Odaları ile birlikte mühendis, mimar ve şehir plancılarının meslek alanlarını düzenler, üyesinin ve halkın çıkarlarını korur.
- Sanayileşme ve demokratikleşme alanlarında durum tespitleri yapar, politikalar ve çözüm önerileri üretir. Ülkenin demokratikleşmesi için çaba sarf eder.
- Kamuoyu oluşturmaya yönelik çalışmalar içinde tartışmasız yer alır.
- Demokratik Kitle Örgütleri ve sivil toplum örgütleri ile ilkeli ve demokratik işbirliği içerisindedir.

TMMOB'nin Anayasa Tepkisi (1982)

“Toplumumuzun çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi tercihi açık ve kesindir. Çağdaş toplumlar için vazgeçilmez bir koşul olan bu tercihin yerine iktidarda olmayanlara karşı korunan ve her türlü yetkiyi haiz bir iktidar ile toplumsal yaşamın her alanında serbestçe örgütlenme hakkını ortadan kaldıran ve **toplumun büyük kesimini her türlü politik gelişmenin seyircisi durumuna getiren** bir toplum düzeni yaratmak istenmektedir.”

TMMOB Odaları

- Çevre Mühendisleri Odası
- Elektrik Mühendisleri Odası
- Fizik Mühendisleri Odası
- Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası
- Gemi Mühendisleri Odası
- Gida Mühendisleri Odası
- Harita Ve Kadastro Mühendisleri Odası
- İç Mimarlar Odası
- İnşaat Mühendisleri Odası

TMMOB'ye Bağlı Odalar

- Jeofizik Mühendisleri Odası
- Jeoloji Mühendisleri Odası
- Kimya Mühendisleri Odası
- Maden Mühendisleri Odası
- Makina Mühendisleri Odası
- Metalurji Mühendisleri Odası
- Meteoroloji Mühendisleri Odası
- Mimarlar Odası
- Orman Mühendisleri Odası

TMMOB'ye Bağlı Odalar

- Petrol Mühendisleri Odasi
- Peyzaj Mimarları Odasi
- Şehİr Plancıları Odasi
- Tekstil Mühendisleri Odası
- Ziraat Mühendisleri Odası

ТММОВ

ЕМО

1954

Elektrik Mühendisleri Odası

- Kuruluş: 1954
- 14 Şube, 111 il / ilçe temsilciliği, + işyeri temsilcilikleri
- Üye sayısı ~45.000
  - Elektrik Mühendisliği
  - Elektrik – Elektronik Mühendisliği
  - Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği
  - Bilgisayar Mühendisliği
  - Biyomedikal Mühendisliği
  - Yazılım Mühendisliği...

EMO Tarihçesi

- 1925 : İlk Elektrik Mühendisi mezun oldu. (Robert Kolej)
- 1954 : İlk Genel Kurul
- 1955: İkinci Genel Kurul. Oda Tüzüğü kabul edildi. 672 üye
- 1962: 1212 üye (Meteoroloji Müh., Fizik Müh.)
  İlk Komisyonlar: Atomun Sulh Yoluyla Kullanılması, Neşriyat Encümeni
- 1966 : EMO Serbeset Müşavirlik ve Mühendislik Yönetmeliği yayınlandı.
- 1976: "Bilgisayar ve Ülkemizde Kullanımı" Paneli

EMO Ana Yönetmeliği/Amaçlar:

a) Günün gereklerine, koşullarına ve olanaklarına uygun olarak üyelerinin sorunlarını çözmek için çalışmak, **mesleğin üye, toplum ve ülke yararlarına göre uygulanması ve geliştirilmesi için** gerekli çabaları göstermek, diğer meslek Odaları, üyeleri ve halkla ilişkilerinde dürüstlüğü ve ahlakı korumak, uzmanlık alanında ülke çıkarlarına uygun politikalar üreterek bunları savunmak, kamuoyu oluşturmak, ilgilileri uyarmak,

b) **Kamunun ve ülkenin çıkarlarının sağlanmasında**, yurdun doğal kaynaklarının bulunmasında, korunmasında ve işletilmesinde, tarımsal ve sınai üretimin arttırılmasında, ülkenin sanatsal ve teknolojik kalkınmasında, çevrenin korunmasında gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak,

EMO Ana Yönetmeliği/Amaçlar:

c) Meslek, ülke ve üye çıkarlarını korumak için **resmi makamlar ve öteki ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak**, önerilerde ve girişimlerde bulunmak, gerektiğinde çalışma alanına ilişkin olarak kanuni yollara başvurmak, önlemek için gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak,

d) **Üyelerin hak ve yetkilerini korumak**, üyeler arası dayanışmayı sağlamak, haksız rekabeti önlemek için gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak,

e) Meslekle ilgili **standartları, normları, yönetmelik ve teknik şartnameleri, sözleşme tiplerini ve benzeri tüm bilimsel evrakı** incelemek, bunların değiştirilmesi, geliştirilmesi ve yenilerinin oluşturulması yolunda çalışmalar yapmak,

f) Oda etkinliklerini ilgilendiren **kanun, tüzük, ana yönetmelik ve yönetmelikler**in hazırlanması, değiştirilmesi konusunda Birliğe ve resmi makamlara önerilerde bulunmak,

EMO Ana Yönetmeliği/Amaçlar:

g) Meslek alanı ile ilgili **sanat ve bilimlerin kuram ve uygulamaların gelişmesine** çalışmak,

h) Oda uzmanlık alanlarına giren konularda üyelerine, özel ve tüzel kişilere yönelik **eğitim hizmetleri sunmak**, bu amaçla eğitim kuruluşları oluşturmak ve işletmek, **kurslar, ulusal ve uluslararası fuarlar, seminerler, kongreler, sergiler ve benzeri etkinlikler** düzenlemek, katılanlara sertifika vermek,

i) Meslek alanında üretilen **ürün ve hizmetlerin kalitesinin geliştirilmesi için her türlü çalışma ve denetimde bulunmak**, bu amaçla test ve kalibrasyon laboratuvarları kurmak,

j) Üyelerine **sosyal ve kültürel amaçlı etkinlikler** sunmak üzere gerekli çalışmalarda bulunmak, lokal ve benzeri mekanlar oluşturmak,

EMO Ana Yönetmeliği/Amaçlar:

k) Uzmanlık alanına giren konularda mahkemelere, kişi ve kuruluşlara **hakemlik, eksperlik ve bilirkişilik** ve benzeri hizmetleri vermek,

l) Oda üyelerinin mühendislik dallarında eğitim gören **öğrencilere mesleği tanıtmak, eğitim, araştırma, kurs, staj, sosyal faaliyetler** ve benzeri konularda Odanın olanaklarından yararlandırmak, **mühendislik eğitiminin ve öğrencilerinin sorunlarını incelemek, çözüm önerileri sunma**k ve girişimlerde bulunmak,

m) Üniversiteler ile sanayi arasında işbirliği sağlamak ve bu konuda etkinlikler düzenleyerek ortak çalışmalarda bulunmak.

Yayınlar
- Rapor
- Bülten, Dergi
- Özgün Yayın
- Çeviri
- Etkinlik Kitabı/Kitapçığı
- Bilimsel Yayın

Eğitimler

TMMOB
EMO
1954

Etkinlik
- Söyleşi/Panel
- Sempozyum
- Kongre
- Forum
- Sosyal/Kültürel Etkinlikler

Diğer
- Araştırma, inceleme
- Resmi makamlar ile işbirliği
- Üyeleri bilgilendirme
- Kamuoyunu bilgilendirme

BM Etki Alanları

“Hem uygulamayı, insan yaşamını hem de doğa bilimlerini, matematiksel düşünmeyi tanıyan mühendis geleceğin bilgesi olamaz mı?”

Prof. Dr. Ahmet İnam

Elektrik-Elektronik Mühendisi

ODTÜ Felsefe Bölüm Başkanı

"Sosyal konulara meraklıyım. Kültür de bir sistemdir; biz de sistem çözümleme yapan mühendisler olarak kültürün hizmetindeyiz, toplumun hizmetindeyiz. Bunu bilmeden nasıl başarı kazanabiliriz ki?"

Prof. Dr. Aydın Köksal

“Yüreğimizdeki insan sevgisini ve yurtseverliği baskı ve zulüm yöntemlerinin söküp atamayacağının bilinci içinde; bilimi, ve tekniği emperyalizmin ve sömürgenlerin değil; halkımızın hizmetine sunmak için her çabayı güçlendirerek sürdürme yolunda inançlı ve kararlıyız...”

Teoman Öztürk
(1940 - 1954)

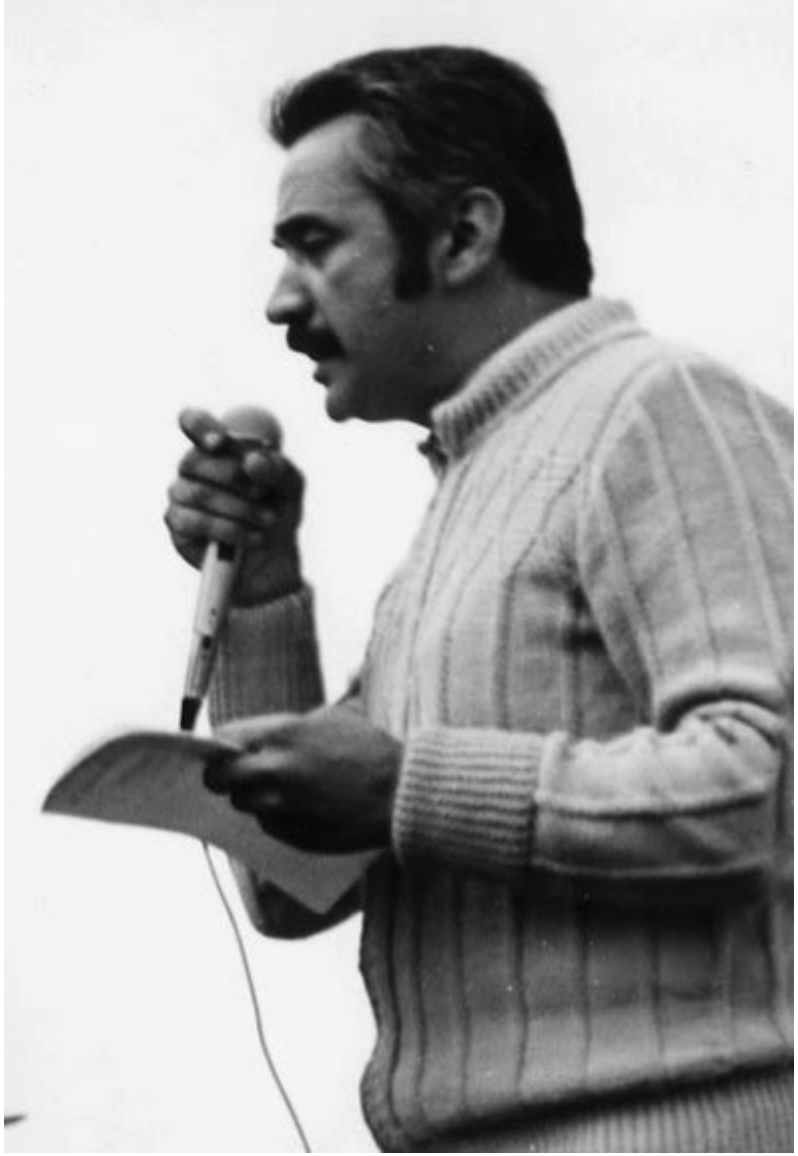

Ve bitti!

Oktay Dursun
oktay.dursun@emo.org.tr